

EXPBIO

Webinarreeks

Regionale zaadmengsels voor bloemenstroken voorjaar 2025

WEBINAR 2

30 januari 2025 - Tom Junge en Johnny Benjes, Immerbunt

Immerbunt is een Duitse firma gespecialiseerd in biodiversiteitsoplossingen voor stedelijke en landbouwgebieden. Het gesprek richt zich op de praktische benadering om de ecologische waarde van particuliere en openbare terreinen te vergroten.

Tom Junge en Johnny Benjes delen hun expertise over:

- De integratie van biodiversiteit in bedrijfs- en openbare ruimtes door middel van gerichte habitatcreatie.
- Het belang van regionale zaadmengsels en hun rol bij het waarborgen van ecologische veerkracht.
- Het balanceren van economische en ecologische doelen in een landschapsherstelproject.

Een belangrijke les is dat we verder moeten gaan dan alleen het aanleggen van stroken met bloemen. Onderhoud op lange termijn, connectiviteit van de habitat en betrokkenheid van de belanghebbenden zijn essentieel voor een blijvende impact.

<https://www.immerbunt.com/>

WEBINAR

Voorstelling ExpBio-project door Dr. Dirk Albach (Universiteit Oldenburg)

Tom (CEO):

“Ik groeide op op een biologische boerderij in Oldenburg en zag dat de omgeving drastisch veranderde. Dit motiveerde mij om met Immerbunt te starten in 2020 met mijn studiegenoot van Groningen.”

Johnny Benjes:

“Ik ben ecooloog en planner bij Immerbunt en studeerde Bachelor landbouwwetenschappen in Göttingen en nu ben ik eindejaarsstudent landschapsecologie in Oldenburg.”

Tom:

“Is het echt zo erg dat we een bedrijf moeten oprichten om biodiversiteit te beschermen? Het antwoord is duidelijk ‘ja’. We deden al heel wat ervaring op de laatste jaren en willen deze ervaringen en informatie delen met jullie om het bloemenproject succesvol de te maken.

EXPBIO

Interreg
North Sea

Co-funded by
the European Union

Ik wil starten met een vergelijking. Niet alle voeding die er goed uitziet, is gezond. Je moet onderzoeken wat er in de voeding zit. Dit voorbeeld legt uit waarom de recente bloemenweides en zaadmengsels zeer belangrijk zijn.

Wij zullen je uitleg en 'tips en tricks' geven.

4 jaar geleden hadden we dus het idee om een firma op te richten om zo te helpen bij het beschermen van onze omgeving. Nu runnen we verschillende landelijke duurzaamheidsprojecten. Ons hoofdkwartier is in Frankfurt maar ons hart ligt toch in Oldenburg.

Sinds 2024 we zijn we een deel van de Immerlandgroep. Dus plannen we niet alleen projecten maar voeren we deze ook uit, realiseren de projecten en onderhouden hen. Dat doen we door economie, samenleving en landbouw te verbinden."

ONZE MISSIE

1 miljoen vierkante meter habitat creëren tegen 2027. 'Het bevorderen van het behoud van biodiversiteit en milieufacties door samenwerking, educatie en lokale impact.' Omdat de toekomst van onze planeet hier van afhangt.

WAAROM?

- Er zijn nieuwe wegen nodig om de biodiversiteitscrisis te benaderen naast deze die we al hebben.
- Wij denken dat problemen vlugger opgelost kunnen worden met een economische benadering.
- Omdat milieubescherming niet enkel liefdadigheid is.

ONZE DIENSTEN

- Milieumaatregelen in landbouwgebied
- Ontwikkeling van op maatgemaakte concepten
- Milieumaatregelen op bedrijfsterreinen

Dit laatste zal het onderwerp van deze dag zijn. We willen onze ervaring met jullie delen.

ONZE VOORDELEN

- EU taxonomie/CSRD (er is een taxonomieprobleem en nu zijn ze bezig met een nieuwe rapportering)
- Werkgeversbetrokkenheid
- Concurrentievermogen
- Regiobetrokkenheid

ONS PROCES

- Eerste kennismaking
- Afspraak en bezoek site, analyse van het gebied
- We maken een raming en beschrijven het uiteindelijke doel
- Conceptontwikkeling
- Realisatie en begeleiding van het operationele
- Onderhoud en opvolging van het project

INDIVIDUELE CONCEPTEN

Vooral focus op educatieve projecten in samenwerking met verenigingen en scholen. bv. bloeiende bloemenboxen of groenteboxen bij scholen (gecombineerd met lessen voor de scholen). Hoe leren we onze kinderen (de volgende generatie) om tegen deze crisis te vechten?

We deden verschillende workshops voor een 300-tal mensen.

We werken ook rond bedrijfsterreinen. Daar zie je op het eerste gezicht alleen maar beton en staal maar er zijn altijd hoekjes en kanten waar je nieuwe gewoontes kunt aanleren om biodiversiteit in te planten. Zeer belangrijk is hier dat de planten aangepast zijn aan de omgeving. De meeste bedrijven zijn eerder woestijnen van gras en steen maar hebben echter veel potentieel om te verrijken met nieuwe ecologische concepten.

DE BASIS - HOE VERANDER JE EEN BEDRIJVENTERREIN?

Johnny:

- *Nestgelegenheid voor wilde bijen:*
zandbak - insectenhôtels
- *Hulpbronnen:*
compost - hagen - geïntegreerde nuttige elementen
- *Betrokkenheid van werknemers:*
keukentuinen met groenten en fruit - workshops - ruimtes voor het personeel - informatieborden
- *Vogelvriendelijk:*
bestaande vegetatie integreren - bomen beheren - nestgelegenheid voorzien
- *Klimaatadaptatie:*
infiltratiezones - gevelbeplanting - bomen en struiken - wilde bloemenweides i.p.v. gazons - bodembeheer - waterbeheer
- *Plantbiodiversiteit en bloei:*
bloemenranden - bloeiende struiken - opbrengstplanten

OVERZICHT VAN DE MAATREGELEN

- Insectenhôtels: doen de populatie groeien en helpen bij het inventariseren van de soorten.
- Traditionele boomgaard: verbetert het landschap en voorziet schaduw. Geeft fruitopbrengst en ondersteunt de biodiversiteit en soortendiversiteit.
- Vaste bloeiende planten: een bed met lokale bloeiende planten vraagt weinig onderhoud en geeft het hele jaar kleur en een welkom gevoel.
- Stadsgroen: groene daken met sedum, kruiden en gras verbeteren isolatie, beschermen dakfolies en houden regenwater vast. Ze verbeteren biodiversiteit en maken gebouwen mooier.
- Droge steenmuren: esthetische punten die gemakkelijk in het landschap passen en een goeie omgeving creëren voor hagedissen en insecten.
- Bomen en struiken: vragen weinig onderhoud en zijn goed voor vogels, egels en padden. Ze bieden beschutting en brengen ecologische diversiteit.
- Doodhout vlechtwerk en afsluitingen: dienen als natuurlijke grens en bieden habitats voor vele diersoorten. Duurzaam hergebruik van snoeihout.
- Zandbedden beplant met droogresistente planten: speciale habitat voor dieren en planten die leven op arme gronden. Ze vragen geen onderhoud.

- Bloemenweides: wilde autochtone bloemenweides voorzien woongelegenheden voor insecten. Bevorderen het microklimaat en vragen weinig onderhoud.

WAAROM REGIONALE BLOEMENMENGSELS?

- Er is een vergunning nodig voor het gebruik van niet-streekeigen plantmateriaal in de natuur.
- Bedrijfsterreinen en agrarisch gebied worden niet als natuur beschouwd.

Biodiversiteit = soorten + omgeving + genetica

De voordelen van regionale zaden:

- Ze zijn evolutionair aangepast aan de omgeving.
- Regionale genen zijn het best aangepast.
- Ze zijn aangepast aan de planten en dieren van de regio.
 - 1/3 van de wilde bijen is oligolectisch.
 - Als de verkeerde genen aanwezig zijn kan dit problemen geven.
 - De bloeitijd moet ook passen bij de ontwikkeling van de insecten.
 - De verschillende eigenschappen van de verschillende organismen moeten dus overeenstemmen.

ANALYSE VAN DE SITE

- GIS data (bodem, water, ...)
- Chemische bodemanalyse
 - pH
 - Organische samenstelling
 - Voedingstoffen
 - Bodemtype
- Plannen van de site en de vegetatie (indicatoren en de positie van de site, windrichting)

KEUZE VAN HET MENGSEL

Keuze gebaseerd op:

- Beschikbaarheid in de regio van de zaden
- Voedselrijkdom grond
- Vochtgehalte
- pH
- Bodemtype
- Gebruik (weide of bloemen)

“Ik ben een instrument aan het ontwikkelen om de keuze van het mengsel gemakkelijker te maken.” (masterproef)

MAKEN VAN HET ZAAIMENGSEL

- Zaaidichtheid
 - wilde bloemstroken zonder gras: 1 gr/m²
 - wilde bloemenweides met gras: 3-5 gr/m²
- Eerst: hermixen van het mengsel
 - Gewicht en grootte van de zaden zijn zeer gevarieerd.

- Muesli-effect: de grootste zaden/granen migreren naar boven.
- Gebruik dus vulmateriaal zodat de mix goed gemengd blijft. (gemalen soja of maïs)
- Maak een mix van zaden en vulmateriaal tot je ongeveer 10 g/m² hebt.

Indien je soja gebruikt, let er op dat het geen genetisch gemodificeerd product is.

BODEMBEWERKING

- Dit is belangrijk voor een goed resultaat.
- Onkruidvrij maken.
- Bereid het zaaibed goed voor.

ZAAIPROCES

- Berekenen van de densiteit en instellen van de zaaimachine.
- Lichtkiemers.
- Het zaad niet onderwerken!
- Rol dit aan met een grondrol zodat het zaad contact maakt met de grond.

Zaaitijd: maart-april-mei OF midden augustus tot eind september.

ONDERHOUD

- Bloemenweides moeten gemaaid worden.
- Tijd en frequentie hangen af van locatie en mengsel.
 - Voedselrijke grond: vroeger en meer maaien.
 - Veel gras: vroeger en meer maaien.
 - Weides: 2 tot 3 keer van mei tot oktober.
 - Wilde bloemenranden: 1 keer in de late zomer.

VRAGEN

1. Wat zijn Benjes hagen?

Dode takken hagen. Veel landschappen zijn mono-landschappen.

Door dode takkenhagen te gebruiken ontstonden op natuurlijke wijze terug natuurlijke afsluitingen en beschuttings voor dieren. Benjes = persoon die dit introduceerde.

2. Zijn er voordelen aan het toevoegen van graszaden?

Op arme gronden zijn grasmixen OK.

Op rijke grond kunnen de grassen dominant worden.

Op grond die betreden wordt door mensen zijn grassen belangrijk omdat ze de planten beschermen.

Soms zijn grassen ook nodig omdat sommige planten grassen nodig hebben om te groeien.

Ook bepaalde insecten hebben gras nodig. (bv. sprinkhanen)
Dus alles hangt eigenlijk af van het doel, de bodem, ...

3. Waar halen jullie het geld om landbouwers te vergoeden voor het verlies aan opbrengst?

2 mogelijkheden:

- Financiering door firma's. (vb. een deel van hun winst gaat naar natuurherstelprojecten)
- Subsidies van de staat.

4. Brengen jullie soms zaden in door de bodem op te scheuren, zodat de bodem minder verstoord wordt?

Soms kan het gebruikt worden maar ploegen blijft de beste methode om de ongewenste zaden te laten verdwijnen.
Valse zaaibedden zijn ook goed om ongewenste planten te vernietigen.

5. Heb je gespecialiseerde machines voor het onderhoud of werken jullie samen met loonwerkers?

We werken samen met anderen en zoeken de beste machines op die manier.

6. Waarom worden wilde bloemenstroken slecht 1 x gemaaid terwijl de weides meermalen moeten gemaaid worden?

Dit heeft te maken met de aanwezigheid van grassen. In de groeiperiode zijn de grassen sterk en zouden ze de planten verstikken. Na het maaien gaat er ook terug licht naar de bodem en dit laat zaden kiemen en planten groeien.

7. Hoeveel werknemers hebben jullie?

5 mensen, we hebben veel mensen buiten het project die ons helpen.

8. Hoe krijg je klanten? Komen ze naar jullie of voeren jullie campagnes?

De gemakkelijkste manier is om te praten met mensen die al reeds op de hoogte zijn van het probleem.
We zien ook wie onze website bezoekt en nemen dan met hen contact op.

9. Wat is de maaihoogte?

Normaal 6 tot 12 cm.

Het hooi moet afgehaald worden. Zo weinig mogelijk organisch afval achterlaten.

Schape zijn de beste landschapsbewakers: ze grazen zeer kort en vervoeren veel zaden met hun wol.

Verslaggeving: Wim Vercoutter, Vlaamse Landmaatschappij